

Klasa 5 RASHODI

Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi preduzeća, do kojih nastaje odlivom ili smanjenjem sredstava preduzeća ili nastankom obaveza

- Gubici i troškovi koji proističu iz uobičajenih aktivnosti pravnog lica, odnosno preduzetnika.
- Smanjenje ekonomske koristi u preduzeću ima za cilj ostvarenje zarade preduzeća u budućem periodu.

Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga ,pravna lica i preduzetnike postoji 5 vrsta rashoda:

- Poslovni rashodi,**
- Finansijski rashodi,**
- Ostali rashodi,**
- Rashodi po osnovu obezvređenja imovine i**
- Gubici poslovanja koje se obustavlja.**

Nastali rashodi, u knjigovodstvu preduzeća, evidentiraju se u klasi **5**
– **Rashodi.**

- Isključivo **aktivni karakter salda** (izuzetak račun 599 – Prenos rashoda)

- **Kumulativni računi**, na kraju obračunskog perioda se gase,
nemaju početni saldo na početku narednog obračunskog perioda.

Osnovne grupe računa
klase 5:

- 50 – Nabavna vrednost prodane robe,
- 51 – Troškovi materijala,
- 52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi,
- 53 – Troškovi proizvodnih usluga,
- 54 – Troškovi amortizacije i rezervisanja,
- 55 - Nematerijalni troškovi,
- 56 - Finansijski rashodi,
- 57 – Ostali rashodi,
- 58 – Rashodi po osnovu obezvređivanja imovine,
- 59 – Vanredni rashodi i prenos rashoda.

Poslovni rashodi su rashodi iz osnovne delatnosti (nabavna vrednost prodane robe, troškovi materijala, troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi, troškovi proizvodnih usluga, troškovi amortizacije ...). Grupe računa od **50 do 55**.

• **Finansijski rashodi** su rashodi kamata, negativne kursne razlike, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika i ostali finansijski rashodi. Finansijski rashodi se obuhvataju na računima grupe **56**.

Ostali rashodi su gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava), bioloških sredstava, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja, po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe i ostali nepomenuti rashodi... Ostali rashodi se obuhvataju na grupi računa **57**.

• **Rashodi po osnovu obezvređenja imovine** obuhvataju rashode na ime obezvređenja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava), bioloških sredstava, dugoročnih finansijskih plasmana i drugih vrednosti i ostale imovine. Rashodi po osnovu obezvređenja imovine obuhvataju se na grupi računa **58**.

• **Gubici poslovanja koje se obustavlja** se iskazuju na računima grupe **59**.

Poslovni rashodi

51- Troškovi materijala

•Troškovi materijala nastaju u vezi sa obavljanjem proizvodnog, i uopšte, poslovnog procesa preduzeća. Nastanak troškova, vezuje se sa smanjenjem materijala na zalihama. Najznačajniji računi ove grupe su:

- 510 – Nabavka materijala,
- 511 – Troškovi materijala za izradu
- 512 – Troškovi ostalog materijala
- 513 – Troškovi goriva i energije

513-Troškovi goriva i energije

- Knjiženje energenata koji se skladište pa troše (gorivo, ugalj) vrši se **zaduživanjem računa 513 – Troškovi goriva i energije**, dok **potražuje račun 1013 – Gorivo i mazivo**.
- Knjiženje energenata koji se direktno troše (električna energija) vrši se **zaduživanjem računa 513 – Troškovi goriva i energije**, a **potražuje račun 435 – Dobavljači iz zemlje, ili 241 – Tekući račun ili 243 – Blagajna i sl.**

•Primer 1:

- I) Sa zaliha je utrošeno gorivo u iznosu od 5.000 din.
- II) Preduzeće "Metal" je primilo fakturu br. 52 za utrošenu električnu energiju u pogonu u iznosu od 18.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	513	1013	Troškovi goriva i energije Gorivo i mazivo Po trebovanju 56	5.000	5.000
2	513	435	Troškovi goriva i energije Dobavljači iz zemlje Po fakturi 0004	18.000	18.000

52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

•Ova grupa računa sadrži sledeće sintetičke račune:

- 520 – Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)
- 521 – Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca,
- 522 – Troškovi naknada po ugovoru o delu,
- 523 – Troškovi naknada po autorskim ugovorima,
- 524 – Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima,
- 525 – Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora,
- 526 – Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora,
- 529 – Ostali lični rashodi i naknade.

529 – Ostali lični rashodi i naknade

• Isplate u preduzeću radnicima (na primer u slučaju otpremnine za odlazak u penziju, jubilarne nagade, naknade smeštaja i prevoza u slučaju službenog puta)

• **Primer 2:**

• 0) Stanje na računu preduzeća Tehnika je sledeće: Blagajna 100.000 rsd

• I) Radniku S.S. izdat je putni nalog br.7 za odlazak u Beograd i isplaćena u gotovu akontacija u iznosu od 10.000 rsd.

• II) Radnik je po povratku sa službenog puta podneo sledeće račune: račun za uslugu prevoza u iznosu od 3.000 rsd i račun za uslugu smeštaja 5.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	221	243	Potraživanja od radnika Blagajna Isplaćena akontacija za službeni put	10.000	10.000
2	529 243	221	Ostali lični rashodi Blagajna Potraživanja od radnika Obračun troškova	8.000 2.000	10.000

53 – Troškovi proizvodnih usluga

•Troškovi proizvodnih usluga se vezuju za ekonomske odlive koji nastaju po osnovu izrade učinaka, transportnih usluga, usluga održavanja i i sl. Računi ove grupe su:

- 530 – Troškovi usluga na izradi učinaka,
- 531 – Troškovi transportnih usluga,
- 532 – Troškovi usluga održavanja,
- 533 – Troškovi zakupnina,
- 534 – Troškovi sajмова,
- 535 – Troškovi reklame i propagande,
- 536 – Troškovi istraživanja
- 539 – Troškovi ostalih usluga.

530 – Troškovi usluga na izradi učinaka

- Troškovi usluga na izradi učinaka jesu naknade koje se plaćaju izvršiocima usluga obrade, izrade, dorade, prerade ili proizvodnje određenih proizvoda.
- Knjiženje ovih usluga obavlja se **zaduživanjem računa 530 – Troškovi usluga na izradi učinaka i računa 270 –PDV u primljenim fakturama** , a u korist **računa 435 – Dobavljači u zemlji** (za zbir obaveze i PDV-a).

•Primer 3:

- I) Preduzeće „Trend“ je za uslugu obrade proizvoda od dobavljača primilo fakturu br.45 na iznos od 20.000 rsd. PDV 20 %.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	530	435	Troškovi usluga za izradu učinaka	20.000	24.000
	270		PDV u primljenim fakturama Dobavljači u zemlji Po fakturi 3621	4.000	

531 – Troškovi transportnih usluga

•Knjiženje se vrši **zaduživanjem računa 531 – Troškovi transportnih usluga** (za iznos bez PDV-a), kao **i računa 270 – PDV u primljenim fakturama** za pripadajući PDV, dok **potražuje račun 435 – Dobavljači iz zemlje** (241- Tekući račun, 243 – **Blagajna**).

Primer 4

•I) Preduzeće "Trend" je na ime PTT usluga primilo fakturu br. 10 na iznos od 10.000 rsd.PDV 20%

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	531 270	435	Troškovi transpornih usluga PDV u primljenim fakturama Dobavljači u zemlji Po obračunu	10.000 2.000	12.000

532 – Troškovi usluga održavanja

•Knjiženje se vrši **zaduživanjem računa 532 – Troškovi usluga održavanja** za iznos bez PDV-a, kao i računa **270 – PDV u primljenim fakturama**, dok **potražuje račun 435 – Dobavljači iz zemlje, 241 – Tekući račun, 243 – Blagajna** (za iznos sa PDV-om).

•**Primer 5:**

•I) Za izvršenu uslugu redovnog servisa putničkih automobila iz voznog parka, preduzeće "Tehnika" je platilo serviseru iznos od 20.000 rsd sa tekućeg računa. PDV 20%.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	532 270	241	Troškovi usluga održavanja PDV u primljenim fakturama Tekuci racun Plaćeno u gotovu	20.000 4.000	24.000

533 – Troškovi zakupnine

- Troškovi se knjigovodstveno evidentiraju **zaduženjem računa 533 – Troškvi zakupnine** za iznos bez PDV-a, **270 – PDV u primljenim fakturama** za iznos PDV-a. **Potražuje račun 435 – Dobavljači, 241 – Tekući račun, 243 – Blagajna** (za iznos sa PDV-om).
- U praksi, je čest slučaj da preduzeća unapred plaćaju zakupninu. U tom slučaju **zadužujemo račun 280 – Unapred plaćeni troškovi (zakup)**, račun **270 – PDV u primljenim fakturama**, a nastaju nam obaveze prema dobavljačima. Kada izmirimo obaveze prema dobavljačima **duguje račun 435 – Dobavljači iz zemlje**, dok **potražuje račun 241 – Tekući račun**. U trenutku razgraničenja troškova za tekući period, **zadužujemo račun 533 – Troškovi zakupnine** (npr. za mesečni iznos troškova), dok **potražuje račun 280 – Unapred plaćeni troškovi zakupa**.

Primer 6:

- 0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Tehnika“ je sledeće : 241 – Tekući račun 500.000 rsd.
- I) Preduzeće „Tehnika“ je primilo profakturu br. 136 od vlasnika za zakup poslovnog prostora za period od godinu dana unapred počev od 01.10. tekuće godine, do 01.10. naredne godine, na iznos od 300.000 rsd. Profaktura je plaćena sa tekućeg računa. PDV 20%.
- II) Proknjižiti troškove zakupnine za tekući mesec oktobar.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	280		Unapred plaćeni troškovi	300.000	
	270		PDV u primljenim fakturama	60.000	
		435	Dobavljači iz zemlje Po fakturi 3685		360.000
1a	435		Dobavljači iz zemlje	360.000	
		241	Tekući račun Plaćena faktura 3685		360.000
2	533		Troškovi zakupnine	25.000	
		280	Unapred plaćeni troškovi Za zakupninu za decembar		25.000

535 – Troškovi reklame i propagande

•Knjigovodstvena evidencija o ekonomskim odlivima nastalim u vezi sa reklamiranjem i propagandnim aktivnostima preduzeća, vodi se preko računa **535 – Troškovi reklame i propagande** zadužujemo za iznos bez PDV-a, takođe, duguje račun **270 – PDV u primljenim fakturama**, dok nam potražuje račun **435 – Dobavljači iz zemlje (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna i sl.)** za iznos sa PDV-om.

Primer 7

- I) Preduzeće "Metal" je od Radio-Televizije Srbije primilo fakturu br. 23 na iznos od 50.000 rsd za troškove reklame. PDV 20%.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	535	435	Troškovi reklame i	50.000	
	270		propagande	10.000	
			PDV u primljenim fakturama		
			Dobavljači		60.000
			Za dati ček 3666		

540 – Troškovi amortizacije

•Knjiženje se odvija **zaduživanjem računa 540 – Troškovi amortizacije**, dok **potražuju odgovarajući računi 019 – Ispravka vr. nematerijalnih ulaganja, 029 - Ispravka vrednosti građevinskih objekata, 0239 – Ispravka vrednosti opreme.**

•**Primer 8:**

•I) Prema konačnom obračunu, amortizacija građevinskih objekata za 2016.godinu iznosi 10.000 rsd, a amortizacija opreme 20.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	540	0239 029	Troškovi amortizacije Isp. vr. opreme Isp. vr. nekretnina, postrojenja i opreme Obračun amortizacije za januar	30.000	20.000 10.000

550-Troškovi neproizvodnih usluga

- U ove troškove spadaju ekonomski odlivi koji nastaju na osnovu izvršenih zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, usluga revizije i konsaltinga i sl, a koje su izvršene od drugih lica.
- Knjiženje se vrši zaduživanjem računa **550 – Troškovi neproizvodnih usluga za iznos bez PDV-a**, duguje račun **270 – PDV u primljenim fakturama**, a potražuju računi **435 – Dobavljači iz zemlje (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna, 426 – Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti i sl.)** za iznos sa PDV-om.
- **Primer 9:**
 - I) Preduzeće "Lindeks" je za usluge kontrolnog pregleda zdravstvenog stanja radnika primilo fakturu br.32 na iznos od 40.000 rsd od Doma Zdravlja.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	550	435	Troškovi neproizvodnih usluga Dobavljači iz zemlje Za neproizvodne usluge	40.000	40.000

551 – Troškovi reprezentacije

- Ovi troškovi obuhvataju troškove ugostiteljskih usluga, smeštaja i ishrane poslovnih partnera preduzeća, obeležavanja manifestacija, troškove datih poklona, a u cilju reprezentovanja preduzeća.
- Knjigovodstveno evidentiranje se vrši **zaduživanjem računa 551 – Troškovi reprezentacije** za iznos bez PDV-a , kao i **račun 270 – PDV u primljenim fakturama** za pripadajući PDV, dok **potražuju računi 435 – Dobavljači iz zemlje (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna i sl.)** za iznos sa PDV – om.
- Primer 10**
- Za ugostiteljske usluge u hotelu "Park" preduzeće je izdalo ček br.76 na iznos od 30.000 rsd. PDV 20%.
- II) Za reprezentaciju preduzeća korišćeni su sopstveni proizvodi čija je prodajna cena 150 rsd. Ukupno je podeljeno 100 proizvoda. PDV 20%

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	551		Troškovi reprezentacije	30.000	
	270		PDV u primljenim fakturama	6.000	
		426	Obaveze za krat.hart.od vr Za ček br.76		36.000
2	551	621	Troškovi reprezentacije Prihodi od aktiviranja zaliha ned.proiz. Ili gotovih proizvoda za sopstvene potrebe	18.000	18.000
		474	Obaveze za PDV po osnovu sopstvene potrošnje za reprezentaciju preduzeća		3.000

552 – Troškovi premije osiguranja

•Preduzeće najčešće plaća premije osiguranja unapred, kada i nastaje odliv novčanih sredstava. Obračun unapred plaćenih troškova osiguranja vrši se zaduživanjem računa **280 – Unapred plaćeni troškovi** za iznos plaćenih premija, dok potražuje **241 – Tekući račun**. Po isteku obračunskog perioda vrši se obračun troškova tj. preknjiženje tako što zadužujemo račun **552 - Troškovi premije osiguranja**, a potražuje račun **280 – Unapred plaćeni troškovi**.

Primer 11:

- I) Preduzeće "Tehnika" je osiguravajućem društvu "Dunav" uplatilo premiju osiguranja za nastupajuću godinu u iznosu od 60.000 rsd sa tekućeg računa.
- II) Obračunati iznos premije osiguranja za januar.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	280	241	Unapred plaćeni troškovi Tekući račun Plaćena premija osiguranja	60.000	60.000
2	552	280	Troškovi premije osiguranja Unapred plaćeni troškovi Za osiguranje za januar	5.000	5.000

553 – Troškovi platnog prometa

•Za usluge platnog prometa, preduzeće plaća, bankama odgovarajuću naknadu. Za iznos plaćene naknade u knjigovodstvu se **zadužuje račun 553 – Troškovi platnog prometa**, dok **potražuje** najčešće račun **241 – Tekući račun**.

•**Primer 12:**

•I) Prema izvodu banke br.53 naplaćeno je 1.000 rsd na ime bankarske provizije.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	553	241	Troškovi platnog prometa Tekući račun Za platni promet	1.000	1.000

56 – Finansijski rashodi

- Najznačajniji računi ove grupe su:
- 560 - Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima,
- 561- Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima, 562- Rashodi kamata, 563- Negativne kursne razlike, 564- Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule, 565- Rashodi od učešća u gubitku zavisnih pravnih lica i zajedničkih ulaganja koji se obračunavaju korišćenjem metoda udela, 569- Ostali finansijski rashodi

562 – Rashodi kamata

- **Rashodi kamata** nastaju usled korišćenja pozajmljenih izvora sredstava - ukoliko su preduzeću potrebna dodatna sredstva za finansiranje poslovanja, ono ista može pozajmiti od banke ili od drugih finansijskih insitucija ili privrednih subjekata.
- Dugoročne kredite preduzeće koristi radi finansiranja nabavke osnovnih sredstava ili trajnih obrtnih sredstava. U slučaju nastanka ove obaveze zadužujemo odgovarajuće račune **435 – Dobavljači u zemlji** dok potražuje račun **414 - Dugoročni krediti u zemlji za iznos nastale obaveze**. Kamata se knjigovodstveno evidentira zaduživanjem računa **562 – Rashodi kamata** dok potražuje račun **414 – Dugoročni krediti u zemlji**.
- Vraćanje kredita obično se vrši u ratama (anuitetima) koje se sastoje od srazmernog dela kamate i glavnice. U slučaju plaćanja anuiteta smanjuje nam se obaveza po dugoročnim kreditima račun **414 – Dugoročni krediti duguje**, dok potražuje račun **241 – Tekući račun** za iznos anuiteta.

Kratkoročni krediti se koriste, najčešće za potrebe održavanja tekuće likvidnosti preduzeća.

- Uplata kredita se evidentira kao povećanje novčanih sredstava na računu **241 – Tekući račun**, dok potražuje račun **422 – Kratkoročni krediti u zemlji za iznos kredita**.

- Obaveze za kamate se evidentiraju zaduženjem računa **562 – Rashodi kamata**, dok potražuje račun **460 – Obaveze za kamate**. Kada se kredit vraća neutrališemo obaveze po osnovu kratkoročnih kredita i kamata, pa računi **422 i 460** duguju, a potražuje račun **241**.

Primer 13:

- I) Preduzeće „Metal“ je skopilo sa bankom ugovor o dugoročnom kreditiranju za izgradnju proizvodne hale na iznos od 20.000.000 rsd. Kamatna stopa plaća se na godišnjem nivou i iznosi 7%. Banka je isplatila izvođaču radova prvu privremenu situaciju na iznos od 10.000.000 . Banka je dostavila obračun kamate preduzeću „Metal“ u iznosu od 1.400.000.
- II) Radi isplate obaveze prema dobavljaču preduzeće „Tehnika“ je dobilo kratkoročni kredit od banke u iznosu od 100.000 rsd, na period od mesec dana. Obračunata je kamata koja iznosi 6% mesečno.
- III) Zbog kašnjenja plaćanja obaveze po fakturi 52 koja iznosi 20.000 rsd, preduzeće „M“ je obračunalo zateznu kamatu preduzeću „Metal“ u iznosu od 4%.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	435	414	Dobavljači iz zemlje Dugoročni krediti Za isplatu prve priv.situacije	10.000.000	10.000.000
1a	562	414	Rashodi kamata Dugoročni krediti Za obračun kamate	1.400.000	1.400.000
2	241	422	Tekući račun Kratkoročni krediti Za kratkoročne kredite	100.000	100.000
2 a	562	460	Rashodi kamata Obaveze za kamate Za obračunatu kamatu	6.000	6.000
3	562	435	Rashodi kamata Dobavljači iz zemlje Za zateznu kamatu	800	800

563 – Negativne kursne razlike

- **Primer 14:**

- 0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Tehnika“ je sledeće: 436 – Dobavljači iz inostranstva 10.000 \$ (1:70), 244 – Devizni račun 30.000 EU (1:100), 205 – Kupci u inostranstvu 5.000 EU.

- I) Na kraju godine došlo je do smanjenja kursa evra na 1:97, dok se kurs dolara povećao 1:74. Proknjižiti kursne razlike.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	563		Negativne kursne razlike	145.000	
		436	Dobavljači iz inostranstva		40.000
		244	Devizni račun		90.000
		205	Kupci iz inostrantva		15.000
			Za negativne kursne razlike		

57 - Ostali rashodi

•U ovu grupu rashoda spadaju : 570 - Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina,postrojenja i opreme, 571- Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje bioloških sredstava, 572- Gubici po osnovu prodaje učešća u kapitalu i hartija od vrednosti, 573- Gubici od prodaje materijala, 574- Manjkovi...

570 – Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme

•Knjigovodstveno evidentiranje se vrši **zaduživanjem** odgovarajućeg **računa Ispravka vrednosti** za otpisanu vrednost sredstva koje se rashoduje, **računa 570- Gubici** po osnovu rashodovanja i prod. nematerijalnih ulaganja, postrojenja i opreme za razliku između procenjene vrednosti i sadašnje i **računa 1017 (Neupotrebljivi materijal i otpaci)**, dok **potražuje** odgovarajući **račun klase 0** tj. račun konkretnog sredstva koje se rashoduje.

Primer 15:

- 0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Trend“ je sledeće:
0230-Postrojenja i oprema 2.000.000 rsd, 029 – Ispravka
vrednosti postrojenja i opreme 500.000 rsd.
- I) Rashodovana je mašina čija je nabavna vrednost 300.000
rsd, otpisana 270.000 rsd. Procenjena vrednost je 10.000 rsd,
gubitak po osnovu rashodovanja je 20.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	029		Ispr. vr. nek, postrojenja i opreme	270.000	
	570		Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nem. ul, nekretnina, postrojenja i opreme	20.000	
	1017	023	Neupotrebljeni materijal i otpaci Postrojenja i oprema Za rashodovanu mašinu	10.000	300.000

572 – Gubici po osnovu prodaje učešća u kapitalu i hartija od vrednosti

- prodajna vr. hartija od vrednosti < knjigovodstvene vrednosti
- Prilikom prodaje HoV **zadužujemo 241 – Tekući račun** za prodajnu vrednost, **račun 572 - Gubici**, dok **potražuje odgovarajući račun grupe 03**.

•Primer 16:

- I) Preduzeće „Metal“ je prodalo obveznice preduzeća „Tehnika“ čija je knjigovodstvena vrednost 80.000 za 70.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	241 572	042	Tekuci racun Gubici po osnovu prodaje učešće u kapitalu i hartija od vrednosti Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica Za gubitke	70.000 10.000	80.000

573 – Gubici po osnovu prodaje materijala, sitnog inventara, rezervnih delova

- **Zadužujemo račun 205 – Kupci u zemlji** (za iznos prodajne vrednosti sa PDV – om) , **račun 573 – Gubici po osnovu prodaje materijala...**, **potražuje račun Materijal** (za knjigovodstvenu vrednost materijala) i **račun 470 – Obaveze za PDV**.
- Ukoliko se zalihe materijala vode po planskoj ceni u slučaju pozitivnog odstupanja **duguje i račun 1019 – Odstupanje od planske cene materijala**, a u slučaju negativnog odstupanja **ovaj račun potražuje**.

Primer 17:

- I) Prodali smo material čija je planska cena 50.000 rsd, a odstupanje od planske cene (pozitivno) 10.000 rsd, za 30.000 rsd po fakturi 12. PDV 20%.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	205		Kupci u zemlji	36.000	
	573		Gubici od prodaje materijala, rezervnih delova i sit.inventara	10.000 10.000	
	1019		Odstupanje od planske cene materijala		
		101	Materijal		50.000
		470	Obaveze za PDV Po fakturi 12		6.000

574 – Manjkovi

- Primer 18:**

- I) Popisom je utvrđen manjak materijala čija je planska vrednost 50.000 rsd, a odstupanje od planske cene materijala je 15.000 rsd (pozitivno). Manjak pada na teret ukupnog prihoda preduzeća. PDV 20%.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	574		Manjkovi	42.000	
	1019		Odsupanje od pl. cene mat	15.000	
		101	Materijal		50.000
		470	Obaveze za PDV Za manjak po popisu		7000